ARREST VAN HET HOF
VAN 7 NOVEMBER 1973 [1]

Bestuur der Sociale Verzekeringsbank tegen B. Smieja (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Centrale Raad van Beroep)

Zaak 51-73

Samenvatting

1. *Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Bijzondere nationale regelingen in de zin van artikel 10, lid 1, van 's Raads verordeningen nrs. 3 en 1408/71 — Begrip*

2. *Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Toekenning — Voorwaarden — Bijzondere nationale regelingen — Voordelen daarin toegekend — Territorialiteitsclausules — Beroep op die clausules uitgesloten*
('s Raads verordeningen nr. 3 en nr. 1408/71, artikel 10, lid 1)

1. De term „op grond van de wettelijke regelingen van een of meer van de Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 en de term „. . . op grond van een wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van de verordening nr. 1408/71 doelen op de nationale wettelijke regelingen, in aanmerking genomen de toepassing van communautaire rechtsvoorschriften en met name het beginsel dat tussen de onderdanen der Lid-Staten niet mag worden gediscrimineerd.
2. De bescherming geboden in artikel 10, lid 1, van de verordeningen nr. 3 en nr. 1408/71 strekt zich uit tot voordelen die zijn voorzien in bijzondere nationale regelingen en neerkomen op een verhoging van de uitkering die anders aan de rechthebbende zou toekomen.

In de zaak 51-73,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Centrale Raad van Beroep te Utrecht, in het aldaar aanhangig geding tussen

BESTUUR DER SOCIALE VERZEKERINGSBANK, te Amsterdam,

en

B. SMIEJA, wonende te Essen-Küpferdreh (Bondsrepubliek Duitsland),

1 — Procestaal: Nederlands.

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van artikel 8 en artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 van de Raad van 25 september 1958 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (PB nr. 30, blz. 561), en van artikel 3, lid 1, en artikel 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB nr. L 149, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, A. M. Donner en M. Sørensen (rapporteur), Kamerpresidenten, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore en C. Ó Dálaigh, Rechters,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — De feiten en het processerloop

Overwegende dat de aan het geding ten grondslag liggende feiten en het processerloop kunnen worden samengevat als volgt:

1 a) Ingevolge artikel 8 van verordening nr. 3 en artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 genieten de betrokkenen de voordelen voortvloeiende uit de wetgeving inzake sociale zekerheid van elke Lid-Staat, onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat.

Artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 en van verordening nr. 1408/71 bepaalt in hoofdzaak dat de pensioenen, renten en uitkeringen, verkregen op grond van de wettelijke regeling van één of meer Lid-Staten, op generlei wijze kunnen worden verminderd etc. op grond van het feit dat de rechthebbende op het grondgebied van een andere Lid-Staat woont dan die waar het uitkeringsplichtige orgaan zich bevindt.

b) De invaliditeits- en ouderdomsverzekering voor werknemers is in Nederland per 1 januari 1957, wat het ouderdomspensioen betreft, vervangen door een algemene, voor alle ingezetenen geldende ouderdomsverzekering (AOW). Aangezien deze wettelijke regeling die ouderdomspensioenen eveneens aan zelfstandigen toekent en het niveau van de ingevolge de invaliditeits- en ouderdomsverzekering voor werknemers uitgekeerde pensioenen niet zeer hoog was, zijn in de AOW overgangsbepalingen opgenomen, op grond waarvan personen die op 1 januari 1957 ouder waren dan 15 doch

jonger dan 65 jaar, worden geacht gedurende het tijdvak tussen de voleindiging van het 15e levensjaar en 1 januari 1967 verzekerd te zijn geweest, mits de betrokkene de zes jaren na voleindiging van het negen en vijftigste levensjaar in Nederland woonachtig is geweest. De wet voegt hieraan nog toe dat deze gunstige regeling alleen geldt voor personen die de Nederlandse nationaliteit bezitten en die ingezetenen zijn van Nederland, zij het dat de twee laatstgenoemde vereisten volgens artikel 45 bij algemene maatregel van bestuur, onder de daarin vatsgestelde voorwaarden, kunnen worden opgeheven.

2. Mevrouw Smieja, van Duitse nationaliteit en woonachtig in de Bondsrepubliek Duitsland op het ogenblik dat zij de 65-jarige leeftijd bereikte, en nog steeds aldaar woonachtig, verkreeg bij beslissing van de Sociale Verzekeringsbank te Amsterdam (hierna genoemd „de Bank") van 10 december 1970 uit hoofde van de door haar in Nederland vervulde verzekeringstijdvakken met ingang van 1 februari 1970 een ouderdomspensioen ad 45,6 % van het normaal onder de AOW uitgekeerde pensioen. De Bank had het pensioenbedrag vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst betreffende uitvoering der Nederlandse wettelijke regeling inzake de algemene ouderdomsverzekering welke op 9 maart 1961 tussen Nederland en Duitsland op grond van artikel 7 van verordening nr. 3 van de Raad was gesloten.

Tegen deze beslissing kwam mevrouw Smieja op bij de Raad van Beroep te Amsterdam (hierna genoemd „RvB"). In de loop van het geding kwam de Bank tot een andere rechtsopvatting en liet zij de RvB bij brief van 8 september 1971 weten dat zij, gelet op de artikelen 8 en 10 van verordening nr. 3, zich naar haar mening had vergist bij de berekening van het pensioen van mevrouw Smieja die, hoewel van Duitse nationaliteit en woonachtig in Duitsland, recht zou hebben op de overgangsvoordelen ingevolge artikel 43 van de AOW, daar zij na het bereiken van de 59-jarige leeftijd 6 jaar verzekerd was geweest. De Bank verzocht de RvB derhalve haar beslissing van 10 december 1970 te vernietigen en mevrouw Smieja een volledig ongehuwdenpensioen toe te kennen, slechts gekort met 12 %, zijnde 2 % voor elk der jaren 1957 tot en met 1962, waarin zij niet verzekerd was geweest.

De RvB heeft bij uitspraak van 4 april 1972 deze stelling verworpen en de beslissing van de Bank van 10 december 1970 juridisch juist geacht.

De Bank meende echter dat de artikelen 8 en 10 van verordening nr. 3 ten deze nog uitlegging behoefden, en tekende tegen de uitspraak van de RvB appel aan bij de Centrale Raad van Beroep te Utrecht.

3. Deze instantie besloot bij beschikking van 8 maart 1973 het geding te schorsen en het Hof van Justitie krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de volgende vragen voor te leggen:

„1. a) Betekenen de woorden „voortvloeiende uit de wetgeving inzake sociale zekerheid van elke Lid-Staat" in artikel 8 van de verordening nr. 3, respectievelijk de woorden „voortvloeiende uit de wetgeving van elke Lid-Staat" in artikel 3, lid 1, van de verordening nr. 1408/71: datgene wat voortvloeit uit de nationale wetgeving, zoals deze is geworden nadat de gemeenschapsrechtelijke regels daarvan deel zijn gaan uitmaken, dan wel: hetgeen voortvloeit uit de nationale wetgeving formeel, zonder rekening te houden met de materiële wijzigingen, daarin aangebracht door de bepalingen van de verordeningen, met name die vervat in artikel 10, lid 1, van beide voormelde verordeningen?

b) Betekenen de woorden „op grond van de wettelijke regelingen van één of meer van de Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van de verordening nr. 3, respectievelijk de

woorden „op grond van een wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van de verordening nr. 1408/71: op grond van de nationale wettelijke regelen, zoals deze zijn geworden nadat de gemeenschapsrechtelijke regels daarvan deel zijn gaan uitmaken, dan wel: op grond van de nationale wettelijke regels formeel, zonder rekening te houden met de materiële wijziging, daarin aangebracht door de bepalingen van de verordeningen, met name die vervat in artikel 8 van verordening nr. 3, respectievelijk artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71?

c) Vullen, met andere woorden, de artikelen 8 en 10, lid 1, van verordening nr. 3, respectievelijk de artikelen 3, lid 1, en 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71 elkaar dusdanig aan, dat deze bepalingen, in samenhang bezien, de eisen van nationaliteit en woonplaats verruimen tot het onderdaanschap en het grondgebied van de Gemeenschap, dan wel zijn dit geheel los van elkaar staande bepalingen?

2. Welke betekenis hebben de woorden „verkregen" in artikel 10, lid 1, van de verordeningen nr. 3 en nr. 1408/71, bezien tegen de achtergrond van de veelsoortige juridische en feitelijke constructies in de nationale wetgevingen der verschillende Lid-Staten?"

4. Uit de beschikking van de Centrale Raad en de bijgevoegde documenten komen de volgende overwegingen en argumenten naar voren:

a) De *Raad van Beroep te Amsterdam* erkent in zijn uitspraak van 4 april 1972, dat krachtens de nationale rechtsvoorschriften ten aanzien van mevrouw Smieja wonen in de Bondsrepubliek van 1 januari 1963 tot 1 februari 1970 voor de toepassing van artikel 43 van de AOW met wonen in Nederland moet worden gelijkgesteld. De RvB is echter van oordeel dat verzoekster, om deze overgangsvoordelen te kunnen genieten, ook zou moeten voldoen aan de voor de Nederlandse onderdanen in artikel 44 van de AOW gestelde voorwaarden.

De Raad meent onder meer dat verzoekster voor de toepassing van artikel 10 van verordening nr. 3 niet mag worden geacht krachtens artikel 8 dier verordening aan het nationaliteitsvereiste te voldoen. Artikel 10 betreft de gevolgen voor de betaling van pensioenen die reeds — uitsluitend krachtens de wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten — zijn verkregen.

Naar de mening van de RvB komt mevrouw Smieja derhalve niet in aanmerking voor de voordelen van de overgangsbepalingen van de Nederlandse wet, daar het recht hierop niet voortvloeit uit de Nederlands-Duitse overeenkomst van 1961.

b) De *Sociale Verzekeringsbank* merkt op dat niet betwist wordt dat mevrouw Smieja van haar 59e tot 65e jaar verzekerd is geweest en dat derhalve, gezien de nationale gelijkstellingsregels, haar woonachtigheid in Duitsland gedurende die tijd moet worden gelijkgesteld met woonachtigheid in Nederland. Haars inziens zou de betrokkene dan ook recht hebben op de overgangsvoordelen van de AOW, indien zij de Nederlandse nationaliteit zou bezitten en in Nederland zou wonen. De nationale regeling laat gelijkstelling van haar nationaliteit en woonachtigheid met de Nederlandse nationaliteit en de woonachtigheid in Nederland echter niet toe. Gelet op de bepalingen van verordening nr. 3, meent de Bank evenwel dat mevrouw Smieja aanspraak kan maken op de overgangsvoordelen van de AOW. Dit hangt uiteraard af van de antwoorden op de in de verwijzingsbeschikking gestelde vragen.

Artikel 10 van verordening nr. 3 kan volgens de Bank niet los worden gezien van de doelstelling van artikel 51 EEG-Verdrag, op grond waarvan de verordening is gegeven, namelijk het vaststellen van maatregelen op het gebied van de

sociale zekerheid, welke noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van het vrije verkeer van werknemers. Artikel 51, sub b), van het Verdrag spreekt van „verblijven" en niet „die hun verblijfplaats vestigen"; dit geldt ook voor artikel 10, lid 1, van de verordening, waar de woorden „woonachtig is" worden gebruikt en niet de woorden „zijn verblijfplaats heeft gevestigd". Het lijkt de Bank dan ook niet beslissend, dat voor de interpretatie van artikel 10 de woonachtigheidseis in de nationale regeling een element is voor het recht op uitkeringen of een voorwaarde voor de betaling daarvan. Zij acht het dus niet onaanvaardbaar dat de woorden „pensioenen of renten en de uitkeringen verkregen" in artikel 10 beogen het wonen op het grondgebied van een der Lid-Staten gelijk te stellen met het wonen op het grondgebied van de betrokken Lid-Staat, onafhankelijk van de wijze, waarop de rechten op deze uitkeringen worden verkregen. Voorts meent de Bank dat de term „wettelijke regelingen" in artikel 10, lid 1, moet worden geacht betrekking te hebben op de nationale wetgeving, zoals die door het gemeenschapsrecht is aangevuld of gewijzigd. Tot staving van deze redenering citeert de Bank de artikelen 11, lid 2, 28, lid 1, en 31, lid 1 en 7, sub a), van de verordening. Ook verwijst zij naar 's Hofs arrest van 10 december 1969 in de zaak 34-69 (Caisse d'assurance vieillesse tegen Duffy, Jurisprudentie 1969, blz. 597).

Volgens de Bank kunnen dezelfde argumenten worden gebezigd voor de uitlegging van artikel 8. Een andere opvatting zou tot discriminaties leiden, die onverenigbaar zijn met de doelstellingen van het Verdrag en vooral met het non-discriminatiebeginsel in artikel 48, lid 2, van het Verdrag. De Bank verwerpt dan ook de door de RvB aan de artikelen 8 en 10 van verordening nr. 3 gegeven interpretatie die juist tot discriminaties zou leiden.

5. Het bevel van de Centrale Raad van Beroep is ingeschreven ter griffie van het Hof op 19 maart 1973.

Overeenkomstig artikel 20 van het Statuut van het Hof der EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend namens de Nederlandse Regering door de minister van Buitenlandse Zaken en namens de Commissie van de Europese Gemeenschappen door haar juridisch adviseur R. C. Fischer, bijgestaan door mejuffrouw M. J. Jonczy, lid van haar juridische dienst. Mevrouw Smieja heeft in een brief aan het Hof gegevens verstrekt over haar verblijf in Nederland.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

De Commissie heeft ter terechtzitting van 27 september 1973 mondelinge opmerkingen gemaakt.

De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 24 oktober 1973 zijn conclusie genomen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Overwegende dat de voor het Hof gemaakte opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

De *Nederlandse Regering* merkt op dat onder de term „wetgeving van een Lid-Staat" in de artikelen die in de vragen zijn genoemd, moet worden verstaan de nationale wetgeving, zoals gedefinieerd in artikel 1, sub b), van verordening nr. 3 en in artikel 1, sub j), van verordening nr. 1408/71.

Bij de toepassing van een dezer artikelen dient, aldus de Nederlandse Regering, rekening te worden gehouden met de andere bepalingen der verordening, indien de inhoud daartoe aanleiding geeft. Zo zal bij de toepassing van bijvoorbeeld artikel 10 van beide verordeningen (regelend de export van uitkeringen verkregen op grond van de wettelijke regelingen van een Lid-Staat) rekening moeten worden gehouden met het in artikel 8 respectievelijk artikel 3 neergelegde verbod van discriminatie op grond van nationa-

liteit. Niet mag worden gesteld dat deze bepalingen elkaar zodanig aanvullen dat zij de eisen van nationaliteit en woonplaats verruimen tot het onderdaanschap en het grondgebied van de Gemeenschap. Ware dit wel zo, dan zouden de uitkeringen, voorzien in bijvoorbeeld een wetgeving waarvan sprake is in het arrest van het Hof van 22 juni 1972 in de zaak 1-72 (R. Frilli tegen Belgische Staat, Jurispr. 1972, blz. 457), aan alle ingezetenen van de Gemeenschap moeten kunnen toekomen.

Volgens de Nederlandse Regering slaat het woord „verkregen" in artikel 10, lid 1, van de verordeningen nr. 3 en nr. 1408/71 op de daar genoemde uitkeringen en renten, doch niet op de uit artikel 43 van de AOW voortvloeiende overgangsvoordelen. Artikel 10 van beide verordeningen kan derhalve niet in de weg staan aan het in artikel 44 AOW opgenomen woonplaatsvereiste voor de toekenning van de overgangsvoordelen.

De *Commissie van de Europese Gemeenschappen* merkt op dat bij ontbreken van een uitdrukkelijke bepaling in een bilaterale overeenkomst of gemeenschapsverordening, waarbij de tijdvakken van woonachtigheid die tussen de voleindiging van het 59e levensjaar en het bereiken van 65 jaar in een andere Lid-Staat dan Nederland zijn vervuld, worden gelijkgesteld met in Nederland vervulde tijdvakken van woonachtigheid, werknemers die vóór 1 januari 1957 tijdvakken in dit land hadden vervuld doch tussen hun 59e en 65e jaar niet in Nederland woonachtig waren geweest, niet in aanmerking komen voor toepassing van de overgangsbepalingen der AOW. Verordening nr. 3 bevat niet een dergelijke bepaling; zelfs sloot zij in haar oorspronkelijke formulering de mogelijkheid tot uitvoer van uitkeringen, verschuldigd krachtens genoemde overgangsbepalingen (en vermeld in bijlage E der verordening), uit. Daarom is door Nederland en Duitsland op 9 maart 1961 op grond van artikel 7 van verordening nr. 3 een overeenkomst gesloten om aan Duitse en Nederlandse onderdanen die in de Bondsrepubliek Duitsland wonen, uitkeringen ingevolge de AOW te kunnen doen, die niet steunen op premietijdvakken, dus over tijdvakken vóór 1 januari 1957. De overeenkomst is conform artikel 54, lid 1, van verordening nr. 3 aangemeld.

Hoewel de beperkingen voor de uitvoer van pensioenen of gedeelten van pensioenen, verschuldigd krachtens de overgangsbepalingen van de AOW, zijn vervallen door de schrapping van het deel Nederland in bijlage E van verordening nr. 3, en hoewel bij verordening nr. 130/63 van de Raad (PB nr. 188 van 28 december 1963) in bijlage G III van verordening nr. 3 een deel B is ingevoegd, waarin wordt bepaald dat voor de toepassing van de artikelen 27 en 28 van deze verordening de tijdvakken van bijdrage- of premiebetaling, vervuld vóór 1 januari 1957 onder de Nederlandse wetgeving op de invaliditeits- en ouderdomsverzekering voor werknemers (dat wil zeggen het vroegere stelsel), worden gelijkgesteld met verzekeringstijdvakken onder de AOW, is de Nederlands-Duitse overeenkomst van kracht gebleven.

De Commissie wijst erop dat deze overeenkomst niet is opgenomen in bijlage II van verordening nr. 1408/71, betreffende de bepalingen van verdragen inzake sociale zekerheid die de verordening onverlet laat, en dat anderzijds bijlage V van deze verordening bijzondere bepalingen over de toepassing van de Nederlandse wetgeving inzake de algemene ouderdomsverzekering bevat, die hoofdzakelijk zijn gebaseerd op de bepalingen van de Nederlands-Duitse overeenkomst van 9 maart 1961.

Gelet op één en ander, komt het de Commissie voor dat de redenering van de Bank inderdaad onjuist is. Ten aanzien van vraag 1, sub a, verklaart zij dat nimmer in twijfel is getrokken dat artikel 8 van verordening nr. 3 en artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 ten doel hadden ten behoeve van de betrokken personen elke nationaliteitsdiscriminatie in de interne wetgevingen van de Lid-Staten weg te nemen. Het was echter niet de bedoeling van de auteurs der verorde-

ningen om bij artikel 8 van verordening nr. 3 en de overeenkomstige bepaling van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 aan de personen die zich op deze bepalingen konden beroepen, de voordelen toe te kennen, die de bilaterale overeenkomsten voor de onderdanen der verdragsluitende partijen meebrachten in vergelijking met hun nationale wetgeving, zulks afgezien van bijzondere bepalingen.

Volgens de Commissie voorzien deze artikelen dus alleen in een gelijkheid van behandeling ten opzichte van de nationale wetgevingen en blijft met name elke voorwaarde van woonachtigheid intact, die in deze wetgevingen aan de eigen onderdanen wordt gesteld om in aanmerking te kunnen komen voor de voordelen van de betrokken wetgeving. De Commissie meent dan ook dat de stelling van de Raad van Beroep, dat de betrokkene moet voldoen aan de in artikel 44 AOW genoemde woonachtigheidseis om de voordelen van artikel 43 AOW deelachtig te kunnen worden, juist is.

Ten aanzien van vraag 1, sub b, merkt de Commissie op dat artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 en artikel 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71 ten doel hebben de woonachtigheidseisen voor de betaling van uitkeringen, verkregen krachtens de wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten, af te schaffen.

Naar de mening der Commissie valt niet in te zien, waarom deze artikelen niet zouden gelden voor uitkeringen die slechts zijn verkregen krachtens het beginsel van gelijkheid van behandeling, vervat in artikel 8 van verordening nr. 3 en in artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71. Het zou lijnrecht in strijd zijn met de opzet van artikel 51 van het Verdrag om de toepassing van artikel 10 te beperken tot de uitvoer van uitkeringen, die zijn verkregen op grond van de nationale wetgevingen als zodanig. Volgens deze stelling zou de onderhavige bepaling der verordening immers bovenal ten goede komen aan de nationale werknemers en niet aan de migrerende werknemers. Ook zou deze stelling tot gevolg hebben dat artikel 51, sub a), van het Verdrag, op grond waarvan werknemers recht op uitkeringen kunnen krijgen door meerekening van verzekeringstijdvakken buitenslands, zijn betekenis in de praktijk verliest, omdat de betrokkenen de aldus verkregen uitkeringen alleen zouden kunnen ontvangen bij woonachtigheid op het grondgebied van elk der Lid-Staten die een deeluitkering verschuldigd zijn.

Wat de tweede vraag betreft, de term „verkregen" houdt volgens de Commissie in dat is voldaan aan alle in de nationale wetgeving gestelde voorwaarden voor de toekenning, zulks in voorkomend geval mede gelet op de bepalingen van de gemeenschapsverordeningen. Anders dan de Bank meent, zou de woonachtigheidseis in artikel 43 AOW een voorwaarde zijn voor de verlening van de in artikel 44 bedoelde uitkeringen. Deze voorwaarde wordt niet opgeheven door artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 noch door artikel 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71.

De Commissie stelt voor om de vragen als volgt te beantwoorden:

1. a) De woorden „de wetgeving inzake sociale zekerheid van elke Lid-Staat" in artikel 8 van verordening nr. 3, respectievelijk „de wetgeving van elke Lid-Staat" in artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 hebben betrekking op de nationale wetgeving, formeel gezien.

   b) De woorden „op grond van de wettelijke regelingen van één of meer van de Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3, respectievelijk „. . . op grond van een wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten . . ." in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71 betreffen de nationale wettelijke voorschriften als vigerende na de toepassing van respectievelijk de verordeningen nrs. 3 en 1408/71.

   c) Het antwoord op deze „met andere woorden" gestelde vraag wordt gegeven sub a en b.

2. De term „verkregen" in de artikelen 10, lid 1, van de verordeningen nr. 3 en nr. 1408/71 houdt in dat alle door de nationale wettelijke regeling gestelde toekenningsvoorwaarden zijn vervuld, zulks in voorkomend geval mede gelet op de bepalingen van de communautaire verordeningen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de Centrale Raad van Beroep bij beschikking van 8 maart 1973, ingekomen op 19 maart 1973, het Hof een aantal vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van 's Raads verordeningen nr. 3 van 3 december 1958 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers en nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden . . .;

2 dat het erom gaat of met de term „wetgeving" („wettelijke regeling") der Lid-Staten in de artikelen 8 en 10, lid 1, van verordening nr. 3 en in de artikelen 3, lid 1, en 10, lid 1, van verordening nr. 1408/71 wordt gedoeld op „de nationale wettelijke regelen, zoals deze zijn geworden nadat de gemeenschapsrechtelijke regels daarvan deel zijn gaan uitmaken dan wel op . . . de nationale wettelijke regels formeel, zonder rekening te houden met de materiële wijziging, daarin aangebracht door de bepalingen van [voormelde] verordeningen . . .";

3 dat voorts wordt gevraagd naar de zin van het woord „verkregen" in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 en van verordening nr. 1408/71;

4 Overwegende dat blijkens de verwijzingsbeschikking verzoekster in het hoofdgeding van Duitse nationaliteit is en na te voren in Nederland tewerkgesteld te zijn geweest, thans in Duitsland woont alsook dat zij in 1970 de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt en nu voor de berekening van haar ouderdomspensioen krachtens de Nederlandse wetgeving de regeling van artikel 43 van de AOW wenst te zien toegepast;

5 dat deze regeling geldt voor al diegenen die op 1 januari 1957 nog niet de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt en gedurende zes jaren na de voleindiging van hun 59e levensjaar in Nederland hebben gewoond, met dien verstande evenwel dat volgens artikel 44 dezer wet de uit artikel 43 voortvloeiende voordelen enkel toekomen aan degenen die „a) Nederlander [zijn] en b) binnen het Rijk [wonen]";

6 dat verzoekster in het hoofdgeding blijkens het dossier naar de Nederlandse voorschriften ter uitvoering van artikel 43 is gelijkgesteld met personen die gedurende de zes jaren na voleindiging van hun 59e levensjaar in Nederland hebben gewoond, ofschoon zij in het referentietijdvak feitelijk in Duitsland woonachtig is geweest;

7 dat derhalve alleen in geding is of zij kan worden geacht te voldoen aan het woonplaatsvereiste van artikel 44 der wet;

8 dat op verzoekster wegens haar vroegere werkzaamheid in Nederland de bepalingen van het gemeenschapsrecht inzake de migrerende werknemers van toepassing zijn;

9 dat derhalve een onderzoek moet worden ingesteld naar de draagwijdte van voormelde verordenende bepalingen in een situatie als de onderhavige;

10 Overwegende dat volgens artikel 8 van verordening nr. 3 — waarvan de wezenlijke inhoud is overgenomen in artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 — personen die op het grondgebied van een der Lid-Staten woonachtig zijn en op wie de bepalingen der verordening van toepassing zijn, onderworpen zijn aan de verplichtingen en de voordelen genieten die voortvloeien uit de wetgeving inzake sociale zekerheid van iedere andere Lid-Staat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat;

11 dat deze bepaling ten doel heeft de onder de verordeningen vallende werknemers op het stuk van de sociale zekerheid een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar nationaliteit, te verzekeren des dat alle discriminatie op grond van de nationale wettelijke regelingen der Lid-Staten wordt afgeschaft;

12 dat deze doelstelling niet noodzakelijkerwijze medebrengt dat in het geheel niet meer naar de woonplaats van betrokkene mag worden onderscheiden; zodat genoemde artikelen niet kunnen worden geacht op dergelijke onderscheidingen te zien;

13 dat onderscheidingen naar woonplaats nochtans kunnen vallen onder andere bepalingen zoals artikel 10, lid 1, van elk van beide verordeningen;

14 Overwegende dat artikel 10, lid 1, aan de rechthebbende het volle genot verzekert van bepaalde (pensioenen), uitkeringen en renten op grond van

wettelijke regelingen van één of meer Lid-Staten verkregen, zelfs wanneer hij woont op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan die waar zich het orgaan bevindt dat de uitkering schuldig is;

15 dat deze bepaling ten doel heeft belanghebbende het genot van zulke uitkeringen te verzekeren zelfs nadat hij in een andere Lid-Staat, bijvoorbeeld in zijn land van herkomst, is gaan wonen;

16 dat zulke aanspraken veelal niet uit de nationale wettelijke regeling alleen voortvloeien doch uit de regeling in samenhang met het beginsel dat niet op grond van de nationaliteit mag worden gediscrimineerd, zoals dat in artikel 8 van verordening nr. 3 en in artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1408/71 is omschreven;

17 dat de aanspraken van belanghebbende in het in artikel 10 met zoveel woorden voorziene geval dat zij uit de wettelijke regelingen van meer dan één Lid-Staat voortvloeien steeds volgens de bepalingen der verordening worden vastgesteld;

18 dat derhalve moet worden geconcludeerd dat de term „wettelijke regeling(en) van één of meer (van de) Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, in die zin moet worden verstaan dat de desbetreffende bepalingen van het gemeenschapsrecht eronder zijn begrepen;

19 Overwegende dat in de tweede plaats wordt gevraagd naar de betekenis van het woord „verkregen" in artikel 10, lid 1, van de verordeningen nrs. 3 en 1408/71;

20 dat deze bepaling, naar reeds werd opgemerkt, ten doel heeft het vrije verkeer van werknemers te bevorderen door belanghebbenden te beschermen tegen de nadelen die uit verplaatsing van hun woonplaats van de ene Lid-Staat naar de andere kunnen voortvloeien;

21 dat deze doelstelling medebrengt dat de bescherming zich moet uitstrekken tot een voordeel dat, ofschoon voorzien in het raam van een bijzondere regeling zoals die van artikel 43 AOW, neerkomt op een verhoging van de uitkering die anders aan de rechthebbende zou toekomen;

22 dat wanneer derhalve in een nationaal wettelijk voorschrift als artikel 44 AOW met het oog op bepaalde voordelen als in artikel 10 bedoeld een woonplaatsvereiste wordt gesteld, het feit dat betrokkene op het grondgebied van een andere Lid-Staat woont noch tot wijziging noch tot intrekking of schorsing van zodanig voordeel mag leiden;

Ten aanzien van de kosten

23 Overwegende dat de kosten, door de Nederlandse Regering en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking komen;

24 dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

Gezien de stukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name de artikelen 51 en 177;
Gelet op 's Raads verordening nr. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers, met name de artikelen 8 en 10;
Gelet op 's Raads verordening nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, met name de artikelen 3 en 10;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, met name artikel 20;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de vragen door de Centrale Raad van Beroep bij beschikking van 8 maart 1973 gesteld, verklaart voor recht:

1. De term „op grond van de wettelijke regelingen van een of meer van de Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 3 en de term „... op grond van een wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten" in artikel 10, lid 1, van de verordening nr. 1408/71 doelen op de nationale wettelijke regelingen, in aanmerking genoemen de toepassing der communautaire rechtsvoorschriften en met name het beginsel dat tussen de onderdanen der Lid-Staten niet mag worden gediscrimineerd;

2. Het woord „verkregen" in artikel 10, lid 1, van de verordeningen nrs. 3 en 1408/71 moet in die zin worden verstaan dat de in deze bepaling verzekerde bescherming zich uitstrekt tot uit bijzondere nationale rechtsregelingen voortvloeiende voordelen die neerkomen op een verhoging van de uitkering die anders aan betrokkene zou toekomen.

Lecourt Donner Sørensen

Monaco Mertens de Wilmars Pescatore Ó Dálaigh

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zeven november negentienhonderddrieënzeventig.

De Griffier De President

A. Van Houtte R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. TRABUCCHI VAN 24 OKTOBER 1973 [1]

Mijnheer de President,

mijne heren Rechters,

De nationale rechter die ons de onderhavige uitleggingsvragen heeft gesteld, moet uitmaken of een Duitse die bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd in de Bondsrepubliek woonde — en daar nog steeds woont — krachtens de communautaire verordeningen inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers een beroep mag doen op de overgangsbepalingen van artikel 43 van de Algemene Ouderdomswet (AOW) van 31 mei 1956, volgens hetwelk degene die vóór het inwerkingtreden van artikel 6 de leeftijd van 15, doch nog niet die van 65 jaar heeft bereikt en die — al dan niet onafgebroken — gedurende zes jaren na de voleindiging van zijn 59e levensjaar

1 — Vertaald uit het Italiaans.